

**Modulul1: Planificarea familială. Drepturile
reproductive.
Noțiunea de contracepție.
Utilizarea contracepției în lume și în Republica
Moldova.**

Rodica Comendant, conferențiar, director CIDSR
Natalia Zarbailov, conferențiar universitar, catedra
medicină de familie

În baza prezentării Dr. Danielle Hassoun, Paris

Seminar de instruire în planificarea familiei: recomandările, ghidurile și protocoalele clinice ale OMS
Septembrie 2015
CIDSR

Global

1,3 milioane femei aflate la vârstă fertilă (între 15-44 ani)

	Țările dezvoltate	Țările în curs de dezvoltare
Rata fertilității	< 2	4
Sarcini	28 milioane 13 milioane dintre care sunt sarcini neplanificate	182 milioane 65 milioane dintre care sunt sarcini neplanificate
Avorturi	5 milioane	13 milioane

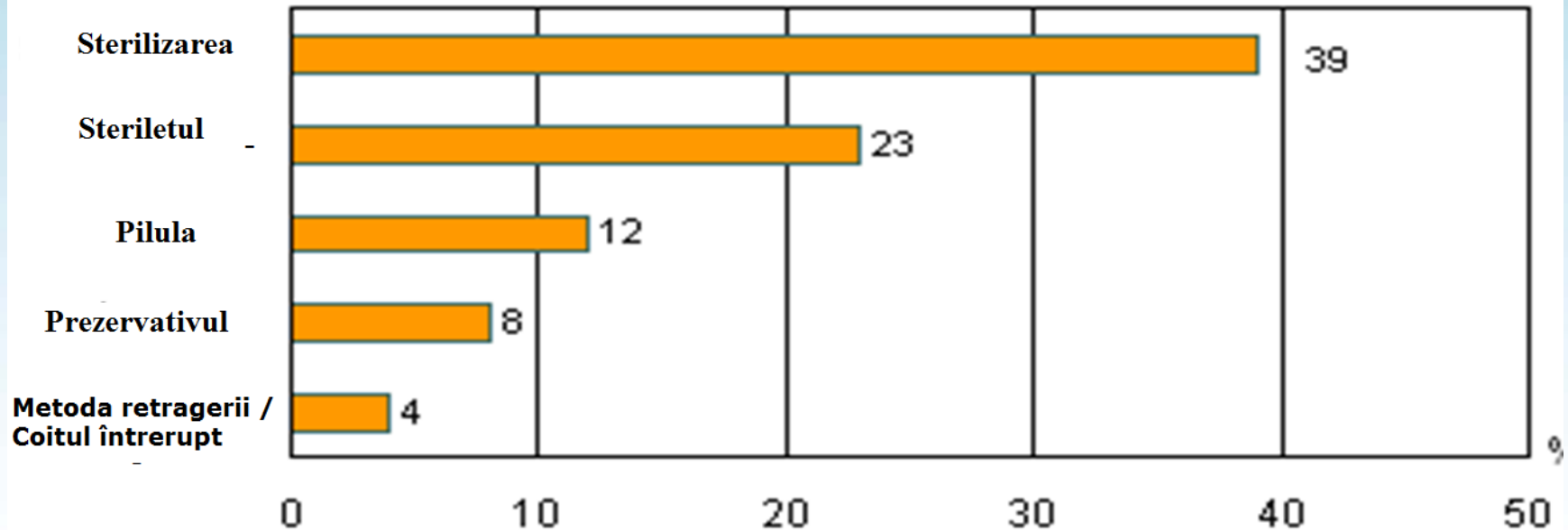
Datele furnizate de OMS

	Nevoie nesatisfăcută de planificare familială %		Prevalența contraceptivelor (%)		A în p p (%) Asigurare cu îngrijire prenatală –cel puțin o vizită	Asigurare cu îngrijire prenatală –cel puțin patru vizite	Nașteri asistate de personal medical calificat (%)	Nașteri prin operație cezariană (%)
	2011	2010	2011	2010	2009	2009	2009	2008
Regiunea OMS								
Africa	24.7	24.7	27.2	26.9	73.9 ⁱ	43.4 ⁱ	48.9 ⁱ	3.8 ⁱ
America	9.3	9.2	73.6	74.2	94.9 ⁱ	85.9 ⁱ	93.6 ⁱ	35.6 ⁱ
Africa de Sud-Est	13.7	14.0	59.4	58.6	75.8 ⁱ	52.4 ⁱ	59.3 ⁱ	8.8 ⁱ
Europa	10.4	9.7	69	70.7	96.0 ⁱ	80.4 ⁱ	97.5 ⁱ	23.0 ⁱ
Est-mediteraneană	19.8	20.2	46	45.4	70.1 ⁱ	44.3 ⁱ	63.1 ⁱ	15.7 ⁱ
Pacificul de Vest	5.7	5.6	79.7	80.0	93.2 ⁱ	69.7 ⁱ	91.8 ⁱ	24.1 ⁱ
Nivel global	12.3	12.3	63.2	63.3	80.5 ⁱ	55.1 ⁱ	70.0 ⁱ	15.6 ⁱ

Global

61 % din cupluri folosesc metode de contracepție

Cele mai populare metode de contracepție din lume
(studiul cuprinde 100 cupluri căsătorite care utilizează contraceptive, an. 2000)

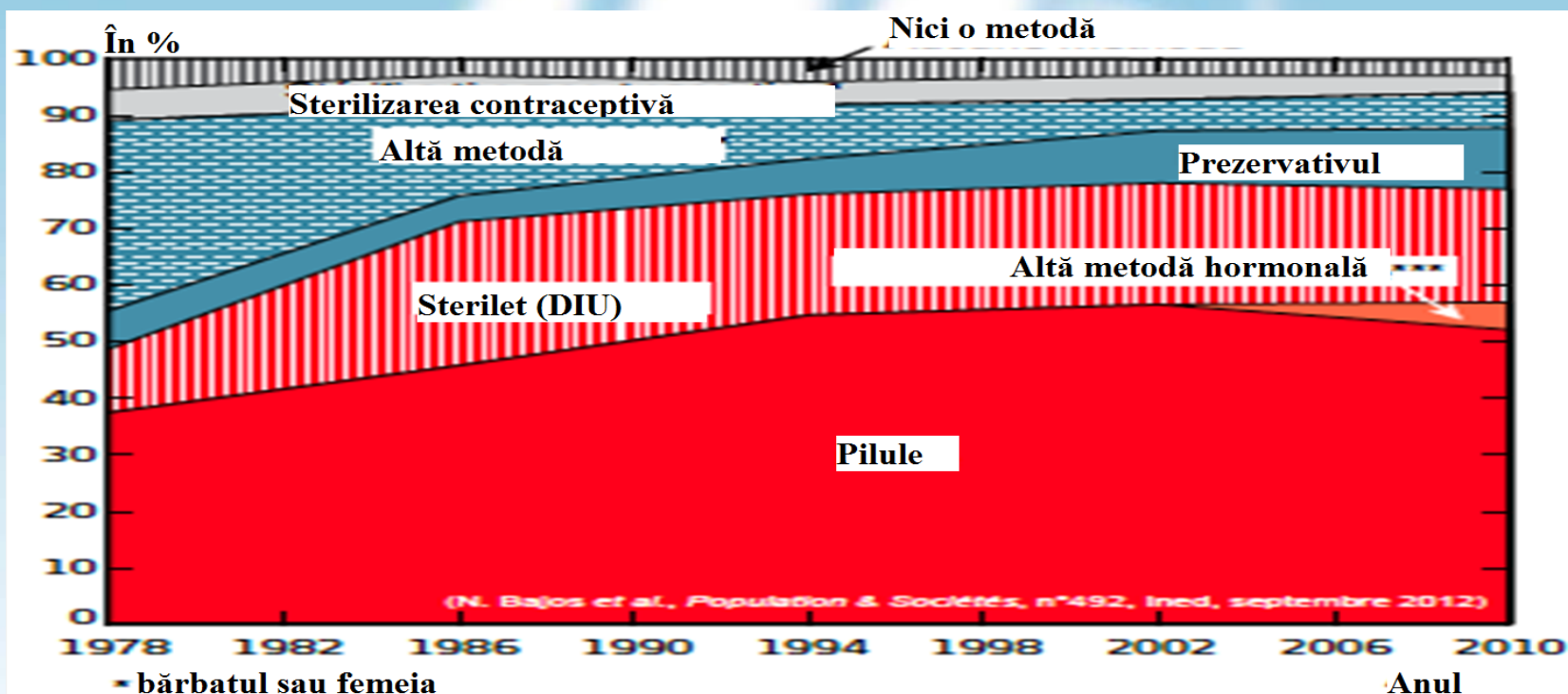

Sursa: Date ale Națiunilor Unite, Diviziunea Populației, Utilizarea contraceptivelor în lume, 2003

Metodele de contracepție utilizate în Franța. Evoluția în perioada 1978 - 2010

Sondajul « Fécond »

Populația și societățile Septembrie 2012 și 2014. Bajos și alții

Sursele: Ancheta Mondială cu privire la Fertilitate (1978). Ancheta cu privire la controlul nașterilor (1988). Ancheta cu privire la situația familială și angajarea în câmpul muncii (1994). Ancheta CoCon (2000). Ancheta Fecond (2010).

Eșantion: femei cu vârsta cuprinsă între 20 și 44 ani, care locuiesc în Franța metropilitană, care nu sunt sterile ori însărcinate, care întrețin raporturi sexuale și care nu-și doresc copii.

Cadrul legal în Franța

- 2013 : compensarea avortului de până la 100%
- 2014 : Condiția de aflare într-o situație de primejdie pentru a solicita un avort nu mai este o prevedere legislativă
- 2014: În instituțiile private, contracepția (toate metodele și consultația) este gratuită pentru minorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 18 ani.

Anterior, contracepția era gratuită doar în centrele de planificare familială, fără limită de vârstă.

- 03/2015:
  - fără perioadă de așteptare înainte de avort
  - Avortul chirurgical va fi posibil și în centrele de îngrijire primară
  - Moașele pot efectua avortul prin tratament medicamentos

Cine poate elibera contraceptive?

- Medicii (medicii generaliști, ginecologii sau alții) în cadrul instituțiilor private sau publice, centrelor de îngrijire primară, centrele de planificare familială.
- Moașele (din 2009) pot prescrie toate metodele de contracepție și, de asemenea, sunt autorizate să introducă implanturi și steriletate atunci când femeile sunt într-o stare bună de sănătate, acestea însă, trebuie să le direcționeze către medic în cazul în care este necesară analiza sângelui.
- Farmaciștii (2009) pot vinde pilule pentru o perioadă de încă 6 luni în cazul în care termenul prescripției a expirat, iar aceasta a fost eliberată cu mai puțin de un an în urmă.
- Asistentele medicale (2009) pot prescrie pilule pentru o perioadă de încă 6 luni, în cazul în care termenul prescripției a expirat, iar aceasta a fost eliberată cu mai puțin de un an în urmă.

Republica Moldova PARLAMENTUL

LEGE Nr. 138 din 15.06.2012

privind sănătatea reproducerii

Publicat : 28.09.2012 în Monitorul Oficial Nr. 205-207 art Nr
: 673 Data intrării în vigoare : 28.10.2012

Prin prezenta lege sînt recunoscute, reglementate și garantate drepturile persoanelor la reproducere, care sînt o parte integrantă a drepturilor omului. Prevederile prezentei legi decurg din dreptul constituțional la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private și asigură neamestecul statului în problemele planificării familiale.

Noțiunile principale

- *Sănătate a reproducerii*
- *Drepturi sexual- reproductive*
- *Sănătate sexuală*
- *Ocrotirea sănătății reproducerii*
- *Planificare familială*
- *Contracepție*

Cum definim noțiunile principale?

Noțiuni principale: *sănătate a reproducerii*

- o stare de **bunăstare fizică, mentală și socială** în tot ceea ce ține de **sistemul de reproducere**, în toate etapele vieții umane.

Noțiuni principale:

sănătate a reproducerii

Ca urmare, sănătatea reproducerii implică o viață sexuală în **siguranță**, posibilitatea persoanelor de a procrea, precum și **libertatea de a hotărî** când, dacă și cât de des doresc să procreeze; sănătatea reproducerii include dreptul femeilor și al bărbaților de a fi **informați** și de a avea **acces** la metode sigure, eficiente, accesibile și acceptabile de planificare familială, pe care să le poată alege singuri, precum și dreptul de acces la servicii medicale corespunzătoare ce permit femeii să parcurgă în siguranță sarcina și nașterea;

Drepturi reproductive :

Recunoașterea dreptului tuturor cuplurilor și al indivizilor de a **decide liber și responsabil** asupra **numărului de copii** pe care doresc să îi aibă, asupra **intervalului dintre sarcini** și asupra **momentului** când vor să aibă copii, precum și dreptul la folosirea **metodelor de contracepție**, la acces la servicii de calitate de ocrotire a sănătății reproducerii, la **educare și informare** în acest domeniu;

Planificare familială

– acțiuni care determină alegerea conștientă a numărului de copii, a intervalului dintre sarcini și a timpului nașterii copiilor în familie;

contracepție – metode și mijloace pentru preîntâmpinarea sarcinii nedorite;

Strategia sănătății reproducerii, 2005-2015

- a) planificarea familială și contracepția;
- b) maternitatea fără risc;
- c) diagnosticarea, prevenirea și tratamentul infecțiilor cu transmitere sexuală și al infecției HIV/SIDA;
- d) avortul în siguranță;
- e) sănătatea sexual-reproductivă a adolescenților;
- f) sănătatea sexuală a persoanelor în vârstă;
- g) diagnosticul precoce și tratamentul cancerului genito-mamar;
- h) prevenirea și tratamentul infertilității;
- i) sănătatea sexual-reproductivă a bărbaților.

- **Rolul medicilor de familie în prestarea Serviciilor sănătății reproducerii?**

Ordinul MS din RM №695 din 13.10.2010

Cu privire la Asistența Medicală Primară din RM

Secțiunea 11

Organizarea activității, funcțiile și drepturile medicului de familie

97. Medicul de familie îndeplinește următoarele funcții:

1) desfășoară activități privind instruirea sanitaro-igienică a populației, promovarea modului sănătos de viață, educația sexuală, **planificarea familiei**, educația copilului sănătos etc.;

97. Medicul de familie îndeplinește următoarele funcții:

2) acordă asistența medico-profilactică și consultativă privind imunizarea, alimentația, educația igienică a copiilor, profilaxia și depistarea precoce a patologiilor la copii, investigarea medicală a copiilor pentru admiterea, inclusiv la începutul anului școlar, în instituțiile preșcolare și preuniversitare, **asigurarea sănătății reproducerii, planificarea familiei, asigurarea gravidității fără risc, contracepție**, etică, psihologie;

Ordinul MS din RM №695 din 13.10.2010

Cu privire la Asistența Medicală Primară din RM

Competențe profesionale în domenii, necesare pentru diagnosticare, tratament, supraveghere și referire după caz:

Deprinderi practice în obstetrică și ginecologie

- a) Consultul minimal ginecologic
- b) **Efectuarea consilierii în sănătatea reproducerii și planificarea familială**

...

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ORDIN Nr. 400/219 din 28.05.2015
privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2015 a
Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală

Asistența medicală primară

34. Instituțiile medico-sanitare primare asigură procurarea dispozitivelor medicale, contraceptivelor, inclusiv de urgență, pentru populația-țintă din raion: adolescenții sexual activi, în mod special cei în stare de vulnerabilitate și de risc, tinerii din grupurile vulnerabile și de risc, precum și femeile de vârstă fertilă din grupurile vulnerabile și de risc; testelor rapide HIV și seturilor standard de medicamente pentru tratamentul infecțiilor urogenitale, cu excepția sifilisului și infecției gonococice, pentru persoanele din grupurile vulnerabile și grupurile de risc medical și social.

MONITORING THE SITUATION OF CHILDREN AND WOMEN

Multiple Indicator Cluster Survey
Republic of Moldova*, 2012

Key Findings

*Excluding Transnistrian region

Folosirea metodelor contraceptive în RM la femeile cuprinse cu vârsta între 15 și 49 ani

	1997, SSR	2000, MICS	2005, SDS	2012, MICS
Utilizarea contracepției (femei 15-49 ani, orice metoda)	73.7	62.4	67.8	59,5
Utilizarea contracepției (femei 15-49 ani, metode moderne)	49.9	42.8	42.6	41,7
Cererea neacoperită	6.7		11.4	10

SĂNĂTATEA REPRODUCTIVĂ

UTILIZAREA CONTRACEPȚIEI

din femeile căsătorite sau în concubinaj, cu vârsta cuprinsă între 15-49 ani, folosesc o metodă modernă de contracepție

Cei mai bogați 47%

Cei mai săraci 34%

Metodele moderne de contracepție includ:

- Sterilizare feminină
- Dispozitive intrauterine
- Injectabile
- Pastile
- Prezervative masculine
- Diafragma /spumă/gel
- Amenoreea de lactație

LIPSA MIJLOACELOR DE CONTRACEPȚIE

din femeile căsătorite sau în concubinaj, cu vârsta cuprinsă între 15-49 ani, nu dispun de mijloace de contracepție

SARCINA LA ADOLESCENTE

din fetele cu vârsta cuprinsă între 15-19 ani sunt însărcinate sau au născut deja primul copil

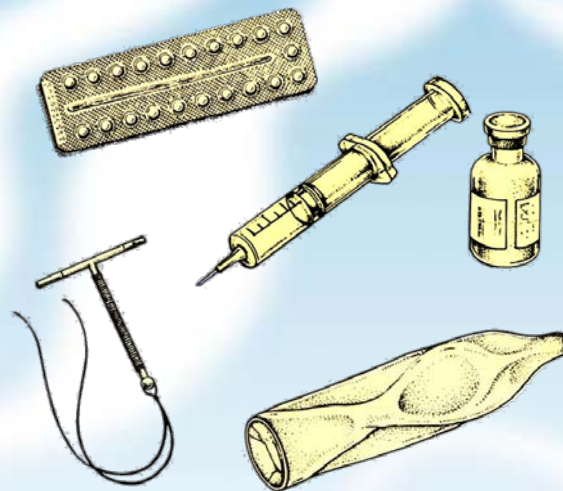
Mai puțin de **JUMĂTATE** din femeile cu vârsta cuprinsă între 15-49 ani utilizează o metodă modernă de **CONTRACEPȚIE**.

Folosirea metodelor contraceptive în RM (date MICS, 2012)

Categorie	Nicio metodă	Metodă tradițională	Metodă modernă	DIU	Pilula	Injectabil	Prezervativ	Sterilizare chirurgicală	Alte metode include LAM
15 – 19 ani	54.7	9.5	35.8	5.7	2.2		27.9		
20 – 24 ani	45.4	15.8	38.8	14.7	6.6		17.3		2.6
Cei mai săraci	44.5	21.2	34.3	19.3	2.7	0.3	5.9	6.1	0.9
Q4 de sărăcie	39.6	22.6	37.8	22.9	2.3		8.2	4.5	1.2

Trei piloni ai sistemului eficient de servicii de planificare familială din cadrul AMP (Mihai Horga)

**Prestatori
instruiți**

+

**CONTRACEPTIVE
GRATUITE**

+

**Informare-
educare-
comunicare,
cererea din
partea
comunității**

Rezultatele evaluării barierelor și a factorilor, care facilitează
prestarea și accesul la serviciile de planificare familială pentru
grupurile social-vulnerabile
la nivel de asistență medicală primară

- Echipa MF servește ca intermediar între beneficiari și ginecologii din CSR sau policlinici
- În majoritatea cazurilor metodele oferite de ei sunt doar cele de barieră
- Pentru toate celelalte metode, pentru supraveghere, pentru oferirea repetată de pilule – femeile sunt referite la ginecolog

Rezultatele evaluării barierelor și a factorilor, care facilitează
prestarea și accesul la serviciile de planificare familială pentru
grupurile social-vulnerabile
la nivel de asistență medicală primară

- Din lipsa de timp
- Din lipsa nivelului necesar de cunoștințe în PF (existența multor mituri și concepții eronate !)
- Din lipsa vreo unui Regulament al MS (nu se cunosc ghidurile OMS din domeniu!)
- Din frica de complicații, reacții adverse (mult exagerate)
- E mai simplu și mai sigur de referit la ginecolog
- Din lipsa de motivare (nu există nici un indicator în acest sens) și interes (serviciile sunt gratuite)
- Din obișnuință (sistemul actual funcționează de mult timp fără modificare)

Seminar de instruire în planificarea familiei: recomandările, ghidurile și protocoalele clinice ale OMS.

- **Scopul:** îmbunătățire cunoștințelor în planificarea familială și spargerea miturilor în domeniul contracepției
- **Așteptări:**
  1. medicii de familie vor putea utiliza instrumentele OMS, ceea ce le va facilita prestarea serviciilor
  2. Medicii instruiți vor servi drept facilitatori pentru instruirea colegilor din teritoriu

Programul, alte anunțuri

- 1 zi de seminar
- 300 de medici în total
- Vor fi distribuite ghidurile si alte instrumente ale OMS în română, inclusiv și pentru alți medici din raion
- Care sunt așteptările Dvs. de la acest seminar?

Sources

1. <http://www.sspt.md/index.php?pag=news&id=297&rid=207&l=ro>
2. <http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/SaveShow.asp>.
3. Youth People Health and Development. KAP Survey. 2003.
4. National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova. The number of live births by age group of mother and infant rank, on average, in 2014. Retrieved 29 June 2015, from <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4729>. 2015.
5. World Health Organization. Country Profile: Republic of Moldova. Retrieved 29 June 2015, from <http://www.who.int/countries/mda/en/>. 2015.
6. National Public Health Centre of the Ministry of Health of the Republic of Moldova, the United Nations Children's Fund (UNICEF). *Multiple Indicator Cluster Survey for the Republic of Moldova 2012*. Final Report: Chişinău, Moldova. 2014.
7. http://www.unicef.org/moldova/MICS_EN_22-04-14.pdf